

Buletin INFORMATIV

Anul XX • nr. 12 (235) • Decembrie • 2011

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

Buletin INFORMATIV

Anul XX • nr. 12 (235) • Decembrie • 2011

**MINISTERUL CULTURII
ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL**
**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE**

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

e-mail: contact@centrul-cultura-traditionala.ro

Director: Ciprian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: **Oana Gabriela PETRICĂ** - director adjunct

Colectiv redacțional:

Mihaela CIORCILĂ (secretar de redacție) • **Dănuț DUMITRAȘCU**

Elena GAVRILUȚIU • **Mirela MIHĂILĂ**

Producție și difuzare: **Mariana COMAN**

Coperta I - **Yolande SALMON DUVAL** (Franța) - *Honfleur - Normandie* - CNCPT, Salonul Internațional de Artă Naivă, București, 2009

Coperta IV - **Ileana OALGE** (Uzdin, Serbia) - *Obicei de iarnă* - CNCPT, Salonul Internațional de Artă Naivă, București, 2009

Fotografii de Marian Coporan

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: **Anca Cristina VERGULESCU**

**Lucreția CRĂCIUN (București) -
Nașterea lui Iisus**

Fotografie de Dănuț Dumitrașcu

LA MULȚI ANI 2012!

Cuprins

Ecouri

<i>Armonii de toamnă</i>	2
(Elena GAVRILUȚIU)	
<i>Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”</i>	5
(Gabriela NEGRU)	
<i>Festivalul Național de Creație Poetică „George Țârnea”</i>	8
<i>„Povestea vorbei”</i>	10
(Prof. Elena STOICA)	
<i>Conferința Națională ASER „Etnologia și Sud-Estul Europei”</i>	12
(Drd. Aura-Andreea PETRE)	
<i>Cine-și neagă trecutul nu-și merită prezentul!</i>	13
(Mădălina MUNTEANU)	
<i>Concert de muzică bizantină la Pitești</i>	14
(Sorin-Dănuț RADU)	

<u>Agenda decembrie 2011</u>	18
---	----

Portret

<i>„Povestea-i a ciocanului ce cade pe ilău” sau viața unui fierar</i>	32
(Dr. Corina MIHĂESCU)	

Confesiuni

<i>Gavril Nichitean</i>	38
-------------------------------	----

Revista presei

<i>Caiete silvane</i>	42
(Mirela MIHĂILĂ)	

Ecouri

Armonii de toamnă

Asociația Centrul Cultural „Ardealul” a organizat în acest an prima ediție a Festivalului-concurs de Interpretare a Cântecului Popular „Armonii de toamnă”. Festivalul a avut loc în perioada 26-27 octombrie 2011, în localitatea Subcetate din județul Harghita.

Conform regulamentului festivalului s-a desfășurat pe două secțiuni: interpreți vocali și interpreți instrumentiști, grupuri instrumentale și tarafuri tradiționale și pe două categorii de vârstă: 10-16 ani și 17-35 ani.

Au răspuns invitației 28 de concurenți din toate zonele țării, care au adus cu ei specificul zonei pe care au reprezentat-o.

Parteneri: Consiliul Județean Ilfov, CJCPCT Ilfov, Centrul Cultural Toplița, Consiliul Local și Primăria Subcetate, Grupul Școlar „Miron Cristea” – Subcetate.

Juriul - format din Dumitru Buzoianu - realizator radio și TV - președinte, Elena Gavriluțiu - CNCPCT, Diana Radu Stan - director CJCPCT Ilfov, Ștefan Isac - interpret de muzică populară și Viorel Ciubucă - președintele Asociației Centrul Cultural „Ardealul” – membri, a avut de apreciat, pe lângă calitățile vocale și interpretative ale concurenților, repertoriul și prezența scenică (inclusiv costumul popular, ca parte integrantă a reprezentativității zonei de proveniență a interpreților) ale acestora. Competiția a fost strânsă, întrucât participanții s-au dovedit foarte buni interpreți la categoriile pentru care au evoluat.

Premiile au fost acordate după cum urmează:

Secțiunea solisti vocali

• Secțiunea 17-35 ani

Premiul II:

Niculina Maria Boncea (jud. Alba)

• Secțiunea 10-16 ani

Premiul I:

Dalina Lazoc (jud. Sălaj)

Premiul II:

Valentin Berteza (jud. Suceava)

Premiul III:

Mădălina Ciucu (jud. Ilfov)

Premiul special al juriului:

Sergiu Chirileasa (jud. Neamț)

Premii speciale:

Madălina Pavăl (jud. Suceava)

Andreea Păvălean

(jud. Bistrița-Năsăud)

Cristina Fărcaș (jud. Mureș)

Maria Baci (jud. Harghita)

Secțiunea solisti instrumentiști, grupuri instrumentale, tarafuri tradiționale

• Secțiunea 17-35 ani

Premiul I:

Eugen Goga (jud. Mureș)

Premiul II ex-aequo:

Florin Sas (jud. Bistrița-Năsăud)

Paul Gabriel Butiurcă (jud. Mureș)

Paul Menda (jud. Bistrița-Năsăud)

Sebastian Marc (jud. Alba)

Premiul III:

Premiul special:

• Secțiunea 10-16 ani

Premiul I ex-aequo:

Lucian Motora (jud. Alba)

Ioan Popa (jud. Alba)

Premiul special

Răzvan Tomuș.

Deși s-a aflat la prima ediție, Festivalul „Armonii de toamnă” a reușit să adune concurenți buni și foarte buni, de care, sigur, se va

mai auzi, cum ar fi Dalina Lazoc, care, la cei 13 ani ai săi, a impresionat prin vocea sa puternică și o foarte bună interpretare a pieselor, întrunind aprecierile unanime ale juriului, sau Valentin Berteau și Mădălina Ciucu, cărora li s-au apreciat repertoriul, interpretarea și, nu în ultimul rând, prezența scenică.

De asemenea, remarcăm evoluția soliștilor instrumentiști de la secțiunea 17-35 de ani, care au avut valori interpretative apropiate, greu de departajat. Îmbucurător este faptul, că dincolo de interpretări, în acest festival au evoluat mulți soliști instrumentiști, fapt mai rar întâlnit, în ultima vreme, în competițiile de acest gen.

Pe câțiva dintre participanți i-am mai văzut și în alte concursuri. Unii dintre ei s-au prezentat acum mai bine, alții din contră, cum ar fi cazul lui Sergiu Chirileasa, din Neamț, care vrem să credem că „nu a prins” o zi bună, și nu cum ar spune „gurile rele”, că deja se consideră o vedetă - la cei 12-13 ani ai săi - și crede că nu mai poate avea concurenți.

Pe scena Căminului Cultural au urcat ansamblurile „Arieșul” din Câmpeni, „Perinița” al Centrului Cultural „Ion Manu” din Otopeni, „Plaiuri Ilfovene” al CJCPCT Ilfov, „Rapsodia Călimanilor” al Centrului Cultural Toplița, „Hora” al Casei de Cultură Reghin, „Dor Silvan” din Șimleu Silvaniei, „Plaiurile Bârgăului” al Centrului Cultural Prundu Bârgăului, „Junii Călimanilor” din Deda și au susținut recitaluri soliștii Marioara Man Gheorghe, Maria Dan Golban, Cornelia Neaga Daniela, Voichița Groza și Ștefan Isac.

Întreaga manifestare a fost prezentată cu profesionalism, dar și cu spontaneitatea necesară unor astfel de evenimente culturale, de cunoscuta interpretă de muzică populară Maria Dan Golban.

Festivalul nu a fost organizat întâmplător la această dată - 26 octombrie. Această sărbătoare religioasă - ziua Sfântului Dumitru - are o dublă conotație pentru locuitorii din Subcetate: biserica localității are hramul Sfântului și este *Ziua Comunei*. Așa se face că pe tot parcursul desfășurării manifestării sala căminului cultural a fost neîncăpătoare, publicul dovedindu-se nu numai un iubitor al cântecului popular, dar și un bun cunoscător al acestuia.

Se cuvin mulțumiri organizatorilor, care într-un timp relativ scurt (o lună) au reușit să asigure desfășurarea în cele mai bune condiții a festivalului. Sufletului acestuia a fost domnul Viorel Ciubucă, președintele Asociației Centrul Cultural „Ardealul”. I-au fost alături

factorii de decizie din Subcetate - domnul Dan Cotfas – primarul comunei și viceprimarul acesteia, domnul Vasile Rus, mulți consilieri și domnul Vasile Dobrea, directorul Grupului Școlar „Miron Cristea”.

Trebuie subliniat că acest festival nu s-ar fi putut organiza fără parteneriatul economic și metodologic dintre cele două instituții: Asociația Centrul Cultural „Ardealul” și CJCPCT Ilfov, condus de doamna director Diana Radu Stan, după părerea noastră, un model de urmat în asocierea unor instituții culturale cu regim juridic diferit, în vederea organizării unor manifestări de impact atât asupra participanților (fie ei concurenți, fie invitați), cât și asupra publicului.

Considerăm că această primă ediție a fost un succes, dar... abia un prim pas.

Elena GAVRILUȚIU

Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”

Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”, unicul festival dedicat ansamblurilor profesioniste din țară, a numărat, deja, 12 ediții. Păstrând liniile de fond, acelea de prezentare a culturii muzicale și coreologice într-o manieră profesionistă, festivalul se îmbogățește, de la an la an, cu noi dimensiuni. Noutatea ediției a XIII-a, aferentă anului 2011, a fost dată de prezența ansamblurilor profesioniste reprezentând minorități, alături de ansambluri care au în repertoriu cântece, dansuri și obiceiuri din folclorul românilor.

Astfel, în perioada 17-19 noiembrie a.c., peste șase sute de artiști din România au venit la Sibiu pentru a prezenta programe inedite, toate gândite în memoria maestrului Ioan Macrea. Pe scena festivalului au evoluat ansamblurile profesioniste: „Transilvania” - Baia Mare, „Banatul” - Timișoara, „Doina Gorjului” - Târgu Jiu, „Maria Tănase” - Craiova, „Baladele Deltei” - Tulcea, „Mureșul” - Târgu

Mureș, „Ciprian Porumbescu” - Suceava, „Cindrelul-Junii Sibiului” împreună cu Veteranii Junii Sibiului și Ceata Junilor.

Continuând o tradiție inaugurată în urmă cu trei ani, Ansamblul Folcloric Profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului” a pregătit pentru Festivalul „Ioan Macrea” un spectacol special, intitulat „De dragoste și de dor”. Acesta a fost inspirat din lirica de dragoste, din ritualurile premaritale și obiceiurile de nuntă din Transilvania. Astfel, spectacolul a evocat primii fiori ai dragostei, prin dansul „de-a lungu” specific zonei Someșului, a adus în prim-plan descântece și blesteme de dragoste, a rememorat târguiala pentru zestre de la logodnă, așa cum era odinioară practică în Sălaj. Apoi în Bihor s-a împodobit bradul de nuntă și s-a dus zestrea miresei la casa mirelui; în Oaș am asistat la împodobitul miresei și roata feciorilor, iar călătoria de nuntă s-a încheiat pe Valea Hârtibaciului, unde se strigă găina pentru nași.

Regia, coregrafia și scenariul spectacolului „De dragoste și de dor” au fost realizate de Theodor Vasilescu și Silvia Macrea, textul poetic aparține arh. Constantin Dobrescu, conducerea muzicală a fost asigurată de Gabriel Popescu, iar prezentator a fost actorul Mihai Bica.

Ansamblurile profesionale participante în festival au prezentat dansuri și piese instrumentale din zona de proveniență, precum și folclor coregrafic din alte zone folclorice ale țării și chiar folclor al minorităților. Astfel, horele oltenești, ponturile de câmpie, brâiele bănățene și bătutele moldovenești au fost completate cu dansuri germane, sârbești, ucrainene, evreiești, poloneze, bulgărești, țigănești și turcești. Publicul a aplaudat cu entuziasm atât suitele de jocuri populare, cât și piesele vocale în interpretarea îndrăgiților soliști: Laura Lavric, Sorin Filip, Ion Ghițulescu, Maria Loga, Veta Biriș, Maria Butaciu, Gheorghe Turda, Dumitru Dobrican, Anuța Iuga, Georgeta Nichifor, Constantin Enceanu, Petrică Moise și „Virtuozii Banatului”, Nelu Albu, Viorica Telcean, Robert Târnavăanu, Alina Băcă, Daniel Rosalim, Leontina Pop, Dorina Oprea, Dorina Grad, Maria Sântean Faghiura, Dumitru Teleagă, Doriana Talpeș, Milena Țăran, Stana Stepanescu, Mariana Anghel, Nineta Popa, Nicoleta Voica, Matilda Pascal-Cojocărița, Cristina Turcu Preda.

Astfel, Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”, eveniment cu specific tradițional din România, a promovat, la cel mai înalt grad de

Imagini de la Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”,
ediția a XIII-a, Sibiu, 17-19 noiembrie 2011

profesionalism, jocuri și cântece populare românești și din repertoriul etniilor conlocuitoare.

Organizatorii celei de-a XIII-a ediții a Festivalului sunt: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” Sibiu, în colaborare cu Cercul Militar, Consiliul Local, prin Primăria și Casa de Cultură a Municipiului Sibiu, iar autoritatea finanțatoare - Administrația Fondului Cultural Național.

Gabriela NEGRU

Referent, CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu
Fotografii din Arhiva CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu

Festivalul Național de Creație Poetică „George Țărnea”, ediția a V-a, Râmnicu Vâlcea

Poetul George Țărnea ar fi împlinit vârsta de 66 de ani dacă... firul vieții nu i-ar fi fost întrerupt în ziua de 2 mai 2003. Își doarme somnul veșniciei în Cimitirul Bellu, în vecinătatea actorului, vâlcean și el, Dem Rădulescu.

Prietenii lui vâlțeni i-au ridicat în Parcul „Mircea cel Bătrân” o statuie, dezvelită în toamna anului 2008 în prezența familiei sale: soția Marta, fiica Marta și fiul Andrei, dar și a guvernatorului Mugur Isărescu, văr primar, după mamă. Eram la cea de a II-a ediție a Festivalului ce-i poartă numele.

Festivalul și-a propus încă de la început să stimuleze creația poetică în rândul tinerilor și să facă cunoscută poezia lui George Țărnea.

Partener de organizare al festivalului, încă de la început, a fost poetul Petre Tănăsoaica, prieten statornic, redactor șef al Cotidianului „Viața Vâlcei”, pe care împreună l-au înființat și al cărui senior editor a rămas înscris definitiv în paginile acestuia. Ca dar prietenesc, pe care-l face postum, Petre Tănăsoaica a hotărât ca instituția să se ocupe de organizarea festivalului, iar câștigătorii să primească, drept recompensă a valorii creațiilor lor, cartea de debut

pentru Marele Premiu și un volum antologic pentru cei ce au obținut premiile I, II, III și mențiuni (4 la număr).

Merită subliniată atitudinea criticului literar prof. univ. dr. Eugen Negrici care de la început a fost de acord să prezideze juriul festivalului, ca semn al prețurii Domniei Sale pentru un poet foarte talentat ce nu a apucat să fie încununat de gloria pe care a meritat-o.

Anul acesta festivalul a avut loc, finala, în ziua de 18 noiembrie și a cuprins în program momente ce au fost primite cu emoție, în egală măsură de Marta Țărnea, soție, prieteni, oameni de cultură, oficialități, dar și de câștigători. O enumerare a acestor momente este sugestivă.

Statuia din Parcul „Mircea cel Bătrân” a fost locul momentului de deschidere, unde ing. Romeo Rădulescu, primarul municipiului Râmnicu Vâlcea i-a adus un omagiu postum poetului, cuvinte de mulțumire pentru organizatori, la care și Primăria este parte, și felicitări pentru câștigători.

Momentul al doilea s-a consemnat la Galeria de Arte „Constantin Iliescu” unde s-au recitat versuri „Din lirica poetului G. Țărnea” în interpretarea actorului Cristian Alexandrescu, de la Teatrul „Anton Pann”, urmate de opiniile membrilor juriului, respectiv conf. univ. dr. Ion Soare și prof. dr. Ion Predescu, legate de creațiile tinerilor concurenți. Poetul George Stanca, amic al lui G. Țărnea, poetul Petre Tănăsoaica și Marta Țărnea au rostit cuvinte ce au evocat pe cel căruia i-am dedicat festivalul.

Festivitatea de înmânare a premiilor a fost emoționantă, deoarece au primit nu numai diplomele, ci și semnul debutului ca poeți, după cum urmează:

- „Umbre și raze”, volum de debut - Alexandra Alina Negru, Suceava;

- Antologie de versuri pentru:

<i>Premiul I:</i>	Ioniță Denisa Teodora (Cluj-Napoca)
<i>Premiul II:</i>	Steliana Cristina Voicu (Ploiești)
<i>Premiul III:</i>	Corina Ciucă (București)
<i>Mențiuni:</i>	Carla Francesca Schoppel (Brașov)
	Alexandra Onofrei (Sfântu Gheorghe, jud. Covasna)
	Cosmina Maria Dobrițoiu (Craiova, județul Dolj)
	Doina Vitu (București).

Aceste tinere poetese au primit semnul harului și l-au cunoscut mai de aproape pe G. Țârnea. Astfel se încheie un festival care contribuie la stimularea creației poetice în rândul tinerilor, într-un timp nu tocmai prielnic.

* * *

„Povestea vorbeii”, ediția a VI-a, 4-5 noiembrie 2011, Râmnicu Vâlcea

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea derulează în ultimii ani proiecte culturale care promovează personalități ale culturii românești care, prin naștere sau prin activitatea lor, au rădăcini în județul Vâlcea. Un asemenea proiect a început acum șase ani, când am luat inițiativa de a-l repune în drepturi pe Anton Pann, „finul Pepei”, cum l-a denumit poetul Mihai Eminescu pe autorul capodoperei „Povestea vorbeii”.

Partener de organizare este Clubul Umoriștilor Vâlceni al cărui președinte este epigramistul Nichi Ursei, singurul vâlcean recunoscut ca demn de a face parte din galeria epigramiștilor incluși în *Antologia epigramei românești - 2007*, iar în ultimele trei ediții am fost onorați de a fi supervizați și de Uniunea Epigramiștilor din România.

Finala acestui festival-concurs la care s-au înscris 110 concurenți din 24 județe, dar și din Republica Moldova și Italia (a se înțelege români) a avut loc în zilele 4 și 5 noiembrie 2011.

Luna noiembrie nu este întâmplător aleasă, căci la 2 noiembrie a decedat, în anul 1854, Anton Pann, cunoscut fiind faptul că data nașterii comportă încă discuții.

Festivalul a avut două secțiuni: proză satirică și epigramă, iar temele propuse concurenților au fost: *Reforma sanitară* și *Reforma învățământului - Cu ce dascăl lăcuiește/așa carte-alcătuiește*.

Festivalul a cuprins în program momente incitante pentru publicul vâlcean distribuite în cele două zile.

Astfel, vineri 4 noiembrie, a avut loc „Hazoterapia” - duel epigramistic la care s-au întrecut atât epigramiștii din țară prezenți (20 la număr), cât și membrii juriului, ceea ce constituie un aspect inedit al festivalului, care antrenează concurenții, care la acel moment din program nu-și cunoșteau premiul câștigat, dar au avut posibilitatea de

a-și ascuți verbul incisiv sau hazliu, alături de personalități cunoscute: George Corbu, Președintele Uniunii Epigramiștilor din România; prof. univ. dr. Ștefan Cazimir - Universitatea București; Nicolae Dragoș - scriitor, membru al US. Spectacolul fiind interactiv, a permis intervenții și din public, ceea ce s-a întâmplat și în această ediție. Sala Mică a Teatrului „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea a fost transformată într-un salon select de mânuitori ai cuvântului vindicativ, și de ce nu, un salon de tămăduire spirituală prin hazul cuvântului bine tâlcuit. A urmat participarea la spectacolul oferit de trupa colegilor actori ai Teatrului „Anton Pann” bine distribuiți în piesa „Regizorul” de Gogol.

Festivitatea de premiere a avut loc a doua zi, sâmbătă, 5 noiembrie, în spațiul generos pus la dispoziție de colegii muzeografi de la Casa Memorială „Anton Pann”. Premiile oferite de instituția noastră au fost acordate după cum urmează:

A. Epigramă:

<i>Marele Premiu „Traian Lungu”:</i>	Gheorghe Bâlici (Chișinău)
<i>Premiul I:</i>	Ion Diviza (Chișinău)
<i>Premiul II:</i>	Gheorghe Constantinescu (Brașov)
<i>Premiul III:</i>	Ionuț Daniel Șucă (Constanța)
<i>Mențiuni:</i>	Eugen Albu (Cluj-Napoca)
	Ionel Iacob-Bencei (Timișoara)
	Ștefan Cornel Rodean (Sibiu)

B. Proză satirică:

<i>Premiul I:</i>	Florin Alexandru (Făgăraș)
<i>Premiul II:</i>	Vali Slavu (Aninoasa)
<i>Premiul III:</i>	Dan-Viorel Norea (Constanța)
<i>Mențiune:</i>	Dorel Lazăr (Aiud)

Au mai primit *Premii speciale*, din partea Clubului Umoriștilor Vâlceni: Petre Gigea-Gorun (Craiova), Corneliu Zeană (București) și Elis Râpeanu (București).

Premiile speciale ale Revistei „Tânțarul”: Viorel Martin (București), Gheorghe Grișenco (Slatina) și Gherasim Pituț (Timișoara).

Ultima parte a festivalului a avut loc la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” din Râmnicu Vâlcea, unde absolvenții de liceu promoția '67 s-au bucurat de un spectacol inedit, darul fiind făcut de organizatori pentru unii membri ai Clubului Umoriștilor Vâlceni, care au fost colegi în promoția '67.

Prof. Elena STOICA
Director, CJCPCT Vâlcea

Conferința Națională ASER „Etnologia și Sud-Estul Europei”

În perioada 3-5 noiembrie 2011, la Muzeul Național al Țăranului Român, Asociația de Științe Etnologice din România și Muzeul de Etnografie Brașov au organizat cea de-a VII-a ediție a conferinței naționale a asociației, cu titlul „Etnologia și Sud-Estul Europei”.

Comunicările științifice au avut ca subiect trei teme generale: *Istoricul disciplinelor etnologice în sud-estul Europei* (secțiunea I), *Perspectivile disciplinelor etnologice și sud-estul Europei* (secțiunea a II-a), *Viziuni etnologice de reprezentare muzeală în sud-estul Europei* (secțiunea a III-a). Pe lângă acestea s-au ținut discuții în plen și intervenții individuale, pe diverse teme din domeniu. Temele de discuție propuse s-au conturat în jurul situației actuale a etnologiei în România și a soluțiilor pentru principalele probleme pe care le ridică disciplina astăzi: valori patrimoniale, direcții noi de cercetare, metodologie, terenuri actuale, valorificare și conservare ș.a.

La ediția din acest an numărul participanților a fost semnificativ, conferința bucurându-se de prezența unor nume importante ale științelor etnologice din România. Iată câteva dintre numele celor care au comunicat: Otilia Hedeșan, Lucia Ofrim, Ligia Fulga, Georgeta Stoica, Emil Țârcomnicu, Nicolae Constantinescu, Doina Ișfănoni, Zoltán Rostás ș.a. În prima zi a evenimentului a avut loc și adunarea generală a membrilor ASER, în cadrul căreia s-a ales noua structură a conducerii asociației. În urma voturilor, președinte ASER a fost reales domnul prof. univ. dr. Silviu Angelescu.

Conferința a avut în program și lansări de carte, dintre care menționăm: Dimitrie Gusti (coord.), *Cornova*, ediție îngrijită de Marin Diaconu, Zoltán Rostás și Vasile Șoimaru, Editura Quant, Chișinău, 2011; Emilia Pavel, *Masca - univers antropologic*, Editura Princeps, Iași, 2011; Ioan Godea, Narcisa Știucă, *Târgul de fete*, Editura Dacia XXI, Cluj, 2011, proiecții de filme etnologice și vizitarea Expoziției temporare *L'air du temps* (la Muzeul Național al Țăranului Român, organizată cu ocazia comemorării a 50 de ani de la dispariția lui Constantin Brăiloiu).

Drd. Aura-Andreea PETRE
Asistent cercetare, CNCPCT

Cine-și neagă trecutul nu-și merită prezentul!

Cu aceste cuvinte și-a început discursul sculptorul Gavril Nichitean, vernisând expoziția personală din foaierea Cercului Militar Național din București, în data de 15 noiembrie 2011.

Expoziția *Gavril Nichitean* a fost deschisă de către organizatorul evenimentului, doamna Mioara Dinescu. Prof. dr. Ilie Roșianu a realizat o amplă descriere a sculpturilor artistului Gavril Nichitean, precizând despre acesta din urmă că *trece dincolo de aparențe*. Continuând să-i aplaude verbal talentul, profunzimea și cunoștințele, domnul Roșianu remarcă liniile și eleganța lucrărilor în lemn, unele dintre acestea *sugestii brâncușiene*, dovadă a admirației pentru maestrul *Coloanei Infinitului*.

Nu întâmplător sculptorul Nichitean a folosit cuvintele din titlu, pentru a-și începe expunerea în fața invitaților prezenți la vernisaj, acestea constituind rezumatul textului ce se desfășura sub privirile tuturor: marii domnitori români (Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul), Răscoala din 1907, stări sufletești (disperare, meditație),

Imagine de la vernisajul expoziției artistului Gavril Nichitean - Cercul Militar Național, București, 15 noiembrie 2011

legende, folclor etc. Alături de trecutul și prezentul sugerate de mesajul vizual al expoziției și-au făcut loc *Grație, Nud, Frumusețe, Familia, Întâlnirea, Îndrăgostii* ș.a.

Temele abordate sunt umane, naturale, prin urmare, purtătoare de coduri accesibile pentru publicul iubitor de artă și nu numai.

În ceea ce privește tehnicile cu ajutorul cărora sunt concepute statuetele, autorul susține faptul că acestea variază, de la maniera naivă, clasică, la cea abstractă, modernă, reflectate în finețea cu care au fost lucrate.

Gavril Nichitean este o poveste, plin de înțelepciune populară, descinzând de pe meleaguri bucovinene, rostitor și ascultător de povești, admirator și susținător al valorilor românești (oameni și fapte, deopotrivă), ale cărui calități artistice au făcut subiectul criticilor și specialiștilor din domeniu, sculptorul este apreciat ca fiind *disciplinat și lucrativ*, iar creațiile sale emanând un *elan tineresc* (Bălăceanu, Gheorghe, *Să ne cunoaștem artiștii în viață*).

Încheierea o cedăm artistului (nu doar naiv) Nichitean, care vorbește despre munca lui în atelier astfel: *În ce mă privește, când lucrez în sculptură mă gândesc la ceva frumos, la bine.*

Text și foto de
Mădălina MUNTEANU
Referent, CNCPCT

Concert de muzică bizantină la Pitești

Miercuri, 2 noiembrie a.c., am participat la un moment special. Pe scena Casei Sindicatelor a avut loc prima ediție a *Concertului de muzică bizantină*. Evenimentul a fost organizat de către Protoieria Pitești, prin Biroul de Catehizare a Tineretului, Editura Filos și Filarmonica din Pitești, și s-a aflat sub binecuvântarea Înalt Prea-Sfințitului Calinic, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului.

Parteneri au fost Consiliul Județean Argeș, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, Editura Tiparg, dar și mass-media argeșeană. Așa cum a subliniat

prezentatorul, pr. Octavian Duminică, acesta este un moment unic pentru o seară *duhovnicească*, prilej nimerit pentru a scăpa de *nevoile lumești, televizorul și calculatorul...*

Muzica bizantină, prezentă în serviciul liturgic din bisericile ortodoxe, cunoscută și sub numele de *psaltică* (gr. *psaltiki*), este și rămâne un simbol viu al strălucirii *teofanice* (artă ecleziastică încercând să exprime o frumusețe originală, dumnezeiască, unică, transcendentă). În esență, este o muzică exclusiv omofonă și melodică, excluzând armonia sau cântarea pe mai multe voci.

Originea sa o putem găsi chiar la primii creștini din timpul Mântuitorului: evanghelistul Matei amintește de Cina cea de Taină, când s-au cântat *laude* (Matei, 26, 30), dar mai ales la Sfântul Ignatie Purtătorul de Dumnezeu († 107), căruia i s-au arătat în vedenie cetele îngerești, laudând Sfânta Treime în cântare antifonică. Iar Sfântul Efreem Sirul († 373/379), supranumit și *alăuta Duhului Sfânt*, ne-a lăsat aproape o mie de laude și imnuri.

În biserică, conform tradiției, se vor alcătui grupuri de cântăreți - numiți și *psalți* - conduse de un *protopsalt*, echivalentul *solistului* din grupurile corale.

Grupurile psaltice invitate la acest eveniment au fost, în ordine: *Horevma* - Prahova, *Sfântul Grigorie Decapolitul* - Vâlcea, *Ioan Zmeu Protopsaltul* - Curtea de Argeș și, în final, Grupul *Tronos*.

Grupul de psalți *Horevma*, condus de psaltul Cristian Boroș, a luat ființă în anul 2007, la inițiativa cântăreților de la Mănăstirea Turnu. În traducere, numele grupului înseamnă *bucurie* sau *săltare de bucurie*.

Ceea ce atrage atenția asupra grupului este faptul că membrii acestuia, în afara vocației de psalt, sunt (și) practicanți ai altor meserii, astfel: doi actori, doi tehnicieni dentari, un stomatolog, un asistent universitar la Universitatea Ecologică și chiar un elev la Colegiul Național „I. L. Caragiale” din Ploiești. Li se alătură un ieromonah slujitor la Sfânta Mănăstire Turnu, Prahova, un preot din satul Mărtănuș, Covasna (fost psalt la Biserica Mihai Vodă,

București) și alți psalți de la diferite biserici din București (Biserica Mihai Vodă, Biserica Sfântul Andrei).

Grupul participă la diferite evenimente caritabile, împreună cu Compania de Teatru „Passe-Partout” a actorului Dan Puric. Repertoriul a inclus: *Intra-vom în casa Ta, la începutul privegherii* (glas 8); *Treptele Antifoanelor la Utrenie* (glas 5), după Petru Lampadarie; *Trupul lui Hristos* (glas 3) și *Toată suflarea, pe larg* (glas 4 aghia), după Sfântul Ioan Damaschin.

Grupul psaltic *Sfântul Grigorie Decapolitul* a fost, poate, cel mai tânăr grup prezent, având în componența sa maici din cadrul Mănăstirii Bistrița din Arhiepiscopia Râmnicului (cu hramul Adormirea Maicii Domnului), unde se păstrează moaștele Sfântului Cuvios Grigorie Decapolitul († 842).

Din inițiativa maicii starețe, stavrofora Mihaela Tamaș, maicile participante la cântarea de strană au început studierea muzicii psaltice, ca urmare a aprofundării tradiției spirituale bizantine. La dorința credincioșilor, a fost înregistrat primul CD în anul 2010, conținând cântările din cadrul Vecerniei și Liturghia de la Slujba Sfântului Cuvios Grigorie (20 noiembrie), ocrotitorul mănăstirii. De altfel, grupul mai înregistra, tot în 2010, un CD cu *Colinde și Cântări la Nașterea Domnului*. Repertoriul a inclus: *Slavă...*, din cadrul Vecerniei de la Slujba Adormirii Maicii Domnului, pe cele 8 glasuri bisericești, de Dimitrie Suceveanu; *Cântarea IV și VI din Canonul Sfântului Cuvios Grigorie Decapolitul* (gls. 1), pe note de pr. Cristian Todireanu; *Slava de la Laude din Utrenia* de la prăznuirea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil (gls. 5), de Dimitrie Suceveanu și *Slavă să aibă ...*, cântare irmologică întru slava Preasfintei Treimi (glasul 1).

Grupul de psalți al Catedralei Arhiepiscopale a Argeșului și Muscelului este înființat cu binecuvântarea IPS Calinic în anul 2005, cu dorința de a se reveni la tradițiile psaltice străbune și poartă numele de „Ioan Zmeu Protopsaltul”. Dirijor fondator al acestui grup psaltic este diaconul Codruț Dumitru Scurtu.

Grupul de psalți *Ioan Zmeu Protopsaltul* a participat la o serie de concerte din cadrul Festivalului Internațional de Muzică Corală „D. G. Kiriac”, începând cu anul 2006. Tot în 2006 participă alături de Corala „Orfeu” de la Curtea de Argeș, la Festivalul Menemeny din Thessalonica. Grupul de psalți, alcătuit din preoți, diaconi, preoți, profesori și elevi de la Seminarul Teologic Neagoe-Vodă Basarab, susține strana Catedralei Arhiepiscopale din Curtea de Argeș.

Repertoriu: *Troparul Sfântului Neagoe-Vodă Basarab* (gls. 1), prelucrare de diaconul Codruț Dumitru Scurtu; *Troparul Sfintei Mucenice Filoteea* (gls. 7); *Anixandari*, de Popescu Pasărea; fragment din *Paraclisul Maicii Domnului și Balada Sfinților Martiri Brâncoveni* (notată pe psaltichie de diaconul Codruț Dumitru Scurtu).

Tronos, grupul de psalți ai Patriarhiei Române (condus de diaconul Mihai Bucă-Buchet). Din perioada Școlii de Cântăreți, care funcționa în cadrul Seminarului Teologic Ortodox din București, apare dragostea pentru muzica bizantină a protopsaltului, care strânge în juru-i colegi de clasă, colegi de școală, dar și tineri din alte domenii, dornici să înțeleagă, să cânte și să transmită mesajul rugăciunilor prin intermediul muzicii.

Absolvind Școala de Cântăreți, Mihai Bucă-Buchet este angajat la strana Catedralei Patriarhale în 1997. Acum încep încercările de închegare a unui grup sub conducerea sa, numindu-se simplu „Grupul de psalți al Catedralei Patriarhale”, remarcându-se în înfrumusețarea slujbelor fastuoase de la Patriarhie sau alte biserici, cu ocazia hramurilor sau a altor manifestări, în concertele susținute în țară și afară, dar și în imprimările realizate.

Din 2007, la sugestia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, grupul primește numele de *Tronos*, adăugându-și membri noi, unii dintre aceștia ajungând diaconi sau preoți.

Repertoriul cântat la acest concert a inclus: *Psalmul 102* (aghioritic); *Frâiele părintești*, de Thrasivoulos Stanitsa (traducere de psaltul Ovidiu Avram); *Acum toate s-au umplut de lumină*, de Grigorios Stathis (traducere de protopsaltul Marian Cotiga); *Doxologia Pentafon*, de Anton Pann; și *Psalmul 41* (glasul 3), interpretat de pr. Nicola Malek, rasofofor Iosif Shattahi (piesă în limba arabă). Ca bis, a fost oferită o prelucrare din folclor: *Mugur, mugurel*.

Organizatorii își doresc ca la următoarele ediții ale concertului, publicul iubitor de muzică bizantină să se poată bucura și de prezența unor grupuri din străinătate. Am dori ca astfel de activități, care pun în valoare identitatea noastră spirituală și o parte importantă din lumina culturală a Bizanțului, să aibă o rezonanță mai mare în societatea actuală, în care astfel de preocupări sunt lăsate pe plan secund.

Sorin-Dănuț RADU
Referent, CJCPCT Argeș

Agenda*

Alba

1 decembrie – Alba Iulia

Spectacol folcloric dedicat *Zilei Naționale a României*, susținut de formații reprezentative din țară.

17 decembrie – Alba Iulia - Casa de Cultură a Sindicatelor

Concert de colinde realizat de Centrul de Cultură „Augustin Bena” în parteneriat cu TVR.

18 decembrie – Alba Iulia - Catedrala Greco-Catolică

„Zori de zi” - concert de colinde.

18 decembrie – Alba Iulia

Concert de colinde pentru copii.

Arad

1 decembrie – Cermei

Manifestări dedicate *Zilei de 1 Decembrie*.

1 decembrie – Ineu

Ziua Națională a României - suită de manifestări științifice și culturale.

1 decembrie – Olari

„Doamne, ocrotește-i pe români!” - manifestări cultural-artistice dedicate *Zilei Naționale a României*.

8 decembrie – Olari

„Datini și obiceiuri la români”.

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

17 decembrie – Ineu

Concert de colinde susținut de formațiile din oraș.

22-23 decembrie – Pecica

Festivalul Colindelor. Participă colindători din zonă.

24 decembrie – Birchiș

Serbarea Pomului de Crăciun.

26 decembrie – Birchiș

Balul Dubașilor - manifestare etnofolclorică tradițională.

26 decembrie – Zimandu Nou

„Datini și tradiții românești” - manifestări etnofolclorice specifice sărbătorilor de iarnă.

Argeș

3-15 decembrie – centre zonale (faza pe centre)

15 decembrie – Curtea de Argeș (faza finală, județeană)

Festivalul Obiceiurilor Tradiționale de Crăciun și Anul Nou

„Florile dalbe” - ediția a XXXI-a.

8 decembrie – Pitești - Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu”

Expoziția Județeană de Icoane „Părvu Mutu” - ediția a III-a.

16 decembrie – Pitești

„Florile dalbe” - concert-spectacol de Crăciun și Anul Nou al CJCPCT Argeș. Acordarea Premiilor din domeniul culturii populare pe anul 2011.

● Lansarea numărului 10/2012 al *Buletinului informativ* al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș.

Bacău

1 decembrie – Oituz

„Marea Unire - 1 Decembrie” - manifestări dedicate *Zilei Naționale a României*.

11 decembrie – Poduri

„Podureanca” - festival județean de colinde, datini și obiceiuri de iarnă.

23 decembrie – Bacău

Spectacol de colinde, organizat de Ansamblul Folcloric Profesionist „Busuiocul”.

26-27 decembrie – Bacău
Alaiul Datinilor și Obiceiurilor de Iarnă.

Bihor

2 decembrie – Oradea - Era Shopping Park
Târg de produse tradiționale.

4 decembrie – Aleșd - Biserica Ortodoxă
Concert de colinde creștine.

6 decembrie – Criștior
Festival de tradiții și obiceiuri.

10 decembrie – Gyula (Ungaria)
Ziua Culturală a Românilor din Ungaria.

11 decembrie – Vadu Crișului
Festival de obiceiuri și tradiții de Crăciun și Anul Nou.

16 decembrie – Borumblaca

17 decembrie – Roșia

Zilele Culturii Populare Bihorene.

16-17 decembrie – Spinuș
Colinde de pe Valea Barcăului.

18 decembrie – Oradea - Teatrul „Regina Maria”
Concert ecumenic coral.

19 decembrie – Era Shopping Park
Zile Culturii Bihorene; participă copii de la Palatul Copiilor din Oradea.

Bistrița-Năsăud

1 decembrie – Bistrița
Manifestări dedicate *Zilei Naționale a României* - colocviu cu tema „Semnificația Zilei Naționale la români” și un spectacol muzical dedicat *Zilei de 1 Decembrie* susținut de Ansamblul Profesionist „Dor Românesc”, Grupul „Pro Opera” și invitații acestora.

1-15 decembrie – Bistrița - „Art Galeria”
„Peisaj hibernal” - expoziție de fotografie.

11 decembrie – Bistrița
Concertul anual de colinde și obiceiuri tradiționale de iarnă.

11 decembrie – Bistrița
„Bucură-te, cer, bucură-te, pământ” - sărbătoarea Crăciunului în comunitatea maghiară. Participă: reprezentanții localităților care

au comunități maghiare, cu formații de obiceiuri de iarnă, grupuri de copii, coruri bisericești, formații și ansambluri folclorice maghiare.

18 decembrie – Bistrița, Năsăud - biserici
„E vremea colindelor...” - festival de colinde și obiceiuri tradiționale de Crăciun și Anul Nou.

18 decembrie – Arcalia
Reuniunea Cetelor de Colindători din județul Bistrița-Năsăud.

21 decembrie – Bistrița - Art Galeria
Vernisajul expoziției de icoane cu tematică dedicată Crăciunului.

27 decembrie – Ilva Mare
Festivalul Colindelor de pe Valea Ilvelor „O, ce veste minunată!”.
● Pe parcursul lunii decembrie, au loc spectacole folclorice ale Ansamblului Profesionist „Dor Românesc”.

Botoșani

2 decembrie – Botoșani
„Gala laureaților” - manifestare dedicată premiaților diferitelor concursuri și festivaluri naționale și județene.

17 decembrie – Botoșani
Festivalul Interjudețean al Corurilor Sătești.

18 decembrie – Botoșani
„Din străbuni, din oameni buni” - festival național de datini și obiceiuri - ediția a XXXVII-a.

Brașov

3-4 decembrie – Brașov
Ediția I a Festivalului „Leru-i, Ier...” - festival de muzică, tradiții, obiceiuri și meșteșuguri populare organizat de Școala Populară de Arte și Meserii „Tiberiu Brediceanu” din Brașov în parteneriat cu Centrul Cultural „Reduta”.

21 decembrie – Brașov
„Ziua colindelor”: „Șezători și colinde” - obiceiuri de Crăciun (ora 12.00) și Concert de colinde susținut de Trioul vocal „Anatoly” al Centrului Cultural „Reduta” din Brașov (ora 19.00).

24 decembrie – Brașov
Concert Vinez de Crăciun al Orchestrei Simfonice din Leningrad.

București**9 decembrie 2011-5 ianuarie 2012 - Muzeul Național al Țăranului Român**

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, cu sprijinul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național și în parteneriat cu Muzeul Național al Țăranului Român, organizează cea de-a XI-a ediție a Salonului Internațional de Artă Naivă. Vernisajul are loc în data de 9 decembrie a.c., ora 13,00, la Muzeul Național al Țăranului Român.

15 decembrie-5 ianuarie 2012 - Foaierul Centrului Național de Artă „Tinerimea Română“

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale organizează, cu sprijinul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național și în parteneriat cu Centrul Național de Artă „Tinerimea Română“, „Crăciunul și Anul Nou în creația populară contemporană“ - expoziție anuală de icoane pe lemn și pe sticlă și artă naivă - ediția a XX-a. Vernisajul are loc joi, 15 decembrie a.c., ora 14,00, în Foaierul Centrului Național de Artă „Tinerimea Română“.

15 decembrie-7 ianuarie 2012 - Palatul Șuțu

Expoziție de icoane.

16-31 decembrie - Parcul Cișmigiu

„Tradiții de Crăciun și Anul Nou“ - manifestări complexe: târguri, expoziții, spectacole.

Caras-Severin

1 decembrie – Reșița, localități din județ

Manifestări complexe dedicate *Zilei Naționale a României*.

6 decembrie – Reșița

Reuniunea de Cântări și Muzică „Iosif Velceanu” - ediția XXVI-a.

17-19 decembrie – Oțelu Roșu

Festivalul de Colinde „Deschide ușa, creștine!” - ediția I.

● Duminică, 11 decembrie 2011, se lansează, la Reșița, un nou număr al revistei „Reflex”.

Constanța

6 decembrie – Constanța - Centrul Cultural „Teodor T. Burada”
„Colinde, colinde” - program de colinde susținut de cetele de colindători de la școlile partenere.

7 decembrie – Vulturii

Festivalul Județean de Colinde „Tradiții dobrogene de Crăciun” - ediția I.

15 decembrie – Constanța - Școala nr. 36 (Liceul Teoretic „Decebal”)
„Simbolistica pomului de Crăciun” - întâlnire cu elevii claselor I-IV, urmată de un concert de colinde.

Covasna

2-4 decembrie – Sfântu Gheorghe

„Shortcut - student contest” - concurs ce-și propune realizarea unei platforme de întâlnire pentru studenții români și maghiari, prin care aceștia își pot demonstra abilitățile, curajul, caracterul atunci când sunt puși să rezolve unele probleme într-o mică colectivitate sau într-o echipă. Totodată, acest concurs dă posibilitatea concurenților să descopere sau să redescopere prin prisma lor orașul Sfântu Gheorghe, care ar putea deveni un potențial spațiu de viață pentru ei.

Galați

1 decembrie – Galați

Ziua Națională a României - manifestări comemorative și cultural-artistice. Participă și formațiile Fanfara „Valurile Dunării” și Ansamblul Folcloric „Doina Covurluiului”.

15 decembrie – Galați

Spectacol susținut de elevii clasei de balet de la Școala de Arte.

16 decembrie – Galați

Expoziția de Fotografie „Școala noastră de Artă”, care reunește lucrări ale celor mai reprezentativi artiști fotografi gălățeni.

16 decembrie – Galați

„Sărbătorile de iarnă” - expoziție de arte vizuale - pictură, sculptură, design, ceramică, artă decorativă, cu lucrări ale elevilor Școlii de Arte.

18 decembrie – Galați

Festivalul de Datini și Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou „Tudor Pamfile” - faza finală - manifestare tradițională care aduce în prim-plan obiceiurile și tradițiile românești ale sărbătorilor de iarnă. Participă grupuri de artiști, cercuri și grupuri folclorice, precum și rapsozi populari din județul Galați.

22 decembrie – Galați

Ziua Eroilor Revoluției - celebrarea Revoluției Române din 22 decembrie 1989. Manifestări culturale la care participă și formațiile Centrului Cultural „Dunărea de Jos”: Fanfara „Valurile Dunării” și Ansamblul Folcloric „Doina Covurluiului”.

● **În luna decembrie, Centrul de Cultură „Dunărea de Jos” editează și lansează numărul 118 al revistei „Dunărea de Jos” și Antologia *Colinde tradiționale din zona Galațiului*.**

Giurgiu1 decembrie – Giurgiu

Manifestări dedicate *Zilei Naționale a României*, organizate de Primăria Municipiului Giurgiu și Centrul Cultural „Ion Vinea” – depuneri de coroane, simpozion, spectacol folcloric. Își dau concursul Orchestra de Suflători „Valahia” și Ansamblul Folcloric „Doina Dunării” ale Centrului Cultural Local „Ion Vinea” Giurgiu.

8 decembrie – Giurgiu

Concert educativ susținut de Orchestra de Suflători „Valahia” a Centrului Cultural Local „Ion Vinea”.

10 decembrie - Giurgiu

Guitarrada - spectacol maraton susținut de elevii clasei de chitară clasică ai Școlii Populare de Arte și Meserii din cadrul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Giurgiu, ediția a XV-a.

11 decembrie – Giurgiu - Centrul Cultural Local „Ion Vinea”

Seară de teatru „Frumoasa prințesă și prințul fericit”, spectacol al elevilor Cercului de Teatru al Centrului Cultural Local „Ion Vinea” Giurgiu.

13 decembrie – Giurgiu - Ateneul „Nicolae Bălănescu”

Concert susținut de Orchestra de Suflători „Valahia”, dedicat sărbătorilor de iarnă.

16 decembrie – Giurgiu

În așteptarea lui Moș Crăciun - spectacol muzical susținut de elevii Cercului de Instrumente, din cadrul Centrului Cultural Local „Ion Vinea”.

18 decembrie – Giurgiu - Centrul Cultural Local „Ion Vinea”

Seară de teatru cu piesa „Nota zero la purtare” al elevilor Cercului de Teatru al Centrului Cultural Local „Ion Vinea” Giurgiu.

18 decembrie – Ruse (Bulgaria)

Spectacol muzical – coregrafic de Crăciun susținut de cercurile artistice ale Centrului Cultural Local „Ion Vinea”.

18 decembrie – Giurgiu - Teatrului „Tudor Vianu”;

Spectacol muzical-coregrafic dedicat *Zilei Minorităților Naționale din România*, organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Giurgiu.

20 decembrie – Giurgiu - Ateneul „Nicolae Bălănescu”

Concert simfonic „Regal Vienez”, susținut de Orchestra simfonică „Valahia”.

20-21 decembrie - Giurgiu

Festivalul Județean de Datini și Obiceiuri de Iarnă *După datini, colindăm...!*, – ediția a IV-a.

21 decembrie – Giurgiu

Spectacol muzical-coregrafic *Vine, vine Moș Crăciun*, organizat de elevii cercurilor artistice, din cadrul Centrului Cultural Local „Ion Vinea”.

22 decembrie – Mirenești

O ce veste minunată! - spectacol muzical-coregrafic al elevilor Școlii Populare de Arte, din cadrul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale.

● Pe parcursul lunii decembrie se fac filmări, la posturile tv locale, pentru emisiunile dedicate sărbătorilor de iarnă, la care participă membri ai cercurilor artistice din cadrul Centrului Cultural Local „Ion Vinea” Giurgiu.

Gorj1 decembrie – Târgu Jiu, localități din județ

Ziua Națională a României - complex de manifestări științifice și artistice închinată evenimentului și ceremonii religioase și militare.

6 decembrie – Târgu Jiu

„Corală târgujiană” - festival coral județean - ediția a VI-a. Organizează CJCPCT Gorj în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Gorj, Liceul de Arte „Constantin Brăiloiu”, sub egida Consiliului Județean Gorj.

9-18 decembrie – Târgu Jiu

Târgul de Crăciun - ediția a IV-a, organizat de CJCPCT Gorj. Parteneri: Primăria Târgu Jiu, Școala Populară de Arte și Palatul Copiilor Târgu Jiu.

15-24 decembrie – Târgu Jiu, localități din județ
„Miracolul Crăciunului - Colindăm, noi colindăm... iarna” - complex de manifestări artistice închinat sărbătorilor de iarnă. Organizatori: consiliile locale, primăriile, instituțiile și așezămintele culturale din județ.

16-22 decembrie – Târgu Jiu
Zilele Recunoștinței - complex de manifestări culturale închinat împlinirii a 22 ani de la victoria Revoluției române.

20 decembrie – Lelești
„Scrisoare către Moș Crăciun” - concurs literar al copiilor din grădinițele și școlile din localitate.

21 decembrie – Târgu Jiu
Alaiul Obiceiurilor de Iarnă. Organizator: CJCPCT Gorj, în parteneriat cu Școala Populară de Arte, Ansamblul Artistic „Doina Gorjului” și așezăminte culturale din județ, sub egida Consiliului Județean Gorj.

21 decembrie – Motru
„Colindă, Doamne, colindă!” - festival județean de tradiții și obiceiuri de iarnă.

24 decembrie – Târgu Jiu, localități din județ
Pițărăii - Colindețul - tradiții și obiceiuri de iarnă.

Hunedoara

3 decembrie – Orăștie
Festivalul Interjudețean Coral „Cu noi este Dumnezeu!”.

22 decembrie – Deva
Spectacol de colinde.

Ialomița

18 decembrie – Slobozia
„Sărbătoarea colindului” - participă grupuri de colindători din județ și grupuri invitate din țară.

Iași

17 decembrie – Iași
Festivalul de Folclor „Datini și obiceiuri de iarnă” - ediția a XLIV-a. Participă formații, grupuri și colindători din județele: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Iași, Neamț și din Republica Moldova.

Ilfov

29 noiembrie-1 decembrie - Otopeni
Festivalul Steluțelor - concurs județean de muzică populară și ușoară pentru copii și tineri.

1 decembrie - 1 Decembrie, Otopeni, Snagov, localități din județ
Manifestările folclorice „Satul din inima orașului” și „Când eram pe Ialomița”. Își dau concursul orchestrele „Doina Bărăganului” a CJCPCT Ialomița și „Valahia”, soliștii Lavinia Goste, Cornelia și Lupu Rednic.

5-15 decembrie - București - Sala Palatului
Atelierul de creație literară (carte și calendar) „Zămbet în vers și culoare” și de artă plastică și meșteșuguri „Ilfov - suflet și culoare”.

19 decembrie - București - Ateneu
Galele Consiliului Județean Ilfov „Sărbători de iarnă - Daruri pentru voi” și Concertul extraordinar „Bijuterii muzicale de Crăciun”.

20 decembrie - București - Sala Palatului
Galele Consiliului Județean Ilfov „Sărbători de iarnă - Daruri pentru voi” și Concertul de Crăciun „Cântec de înger” - muzică ușoară și populară.

● În cadrul Programului „Teatrul în Ilfov” au loc spectacolele „Casina”, „Tango” și „Penalty”.

● În luna decembrie, 13 mii de copii din Ilfov participă, la Circul Globus din București, la spectacolul „Gala Circului”.

Maramureș

6 decembrie – Târgu Lăpuș
Festivalul de Colinde și Obiceiuri de Iarnă - ediția a XIX-a.

10-11 decembrie – Vișeu de Sus
„Veniți, creștini, la Viflaim” - festival interjudețean de colinde și datini, coordonat de IGF - Asociația Internațională de Folclor - ediția a VI-a.

21 decembrie – Baia Mare - Muzeul Satului
„Crăciun în Maramureș” - manifestare etnofolclorică complexă - ediția a III-a.

27-28 decembrie – Sighetu Marmăției
Festivalul Național al Datinilor de Iarnă „Marmăția - 2011” - ediția a XLIII-a.

Mureș

1-30 decembrie – Târgu Mureș
Expoziție de icoane și obiecte de cult.

4 decembrie – Câmpenița

Festivalul Cântecului și Dansului Popular Maghiar „Tiszta Forrasbol” - ediția a VIII-a.

18 decembrie – Ungheni

Festivalul de Colinde și Obiceiuri de Iarnă „Florile dalbe” - ediția a XXXI-a.

Neamț

1 decembrie – Piatra Neamț

Ziua Națională a României - spectacol de muzică instrumentală realizat de Centrul pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț, în parteneriat cu Facultatea de Muzică.

18 decembrie – Piatra Neamț

Spectacol de colinde susținut de clasa Canto popular a Școlii Populare de Arte.

23 decembrie – Piatra Neamț

Festivalul de Datini și Obiceiuri „Steaua sus răsare” - ediția a XLIV-a.

● În perioada 3-4 decembrie a.c., Școala Populară de Arte din Piatra Neamț a Centrului pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț participă, cu Ansamblul Folcloric „Dor Vânătoresc”, la ediția I a Festivalului de Muzică, Tradiții, Obiceiuri și Meșteșuguri Populare „Leru-i, ler...”, desfășurat la Brașov.

● Centrul pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț participă, cu Formația de *Urși* din Girov, coordonată de Constantin-Bucur Olariu, în perioada 3-4 decembrie, la ediția a V-a a Festivalului Național de Datini și Obiceiuri de la Sibiu.

Olt

8 decembrie – Râmnicu Vâlcea - Muzeul Satului

Expoziția de Fotografie „Troitele și Crucile de hotar - rolul și semnificațiile acestora în viața așezărilor rurale din județul Olt” și lansarea cărții cu același titlu.

17 decembrie – Slatina

Festivalul Obiceiurilor și Tradițiilor Creștine Românești; participă formații de elevi din județul Olt.

18 decembrie – Slatina, localități din județ

Festivalul Județean „Iarna pe uliță”, cu participarea elevilor din județul Olt - întâlniri pe centre.

28 decembrie – Slatina

Gala Premiilor anuale ale CJCPCTC Olt - manifestare complexă, cu participarea meșterilor populari din județul Olt și a colaboratorilor CJCPCTC Olt.

Prahova

10-13 decembrie – Ploiești - Muzeul Memorial „Paul Constantinescu”
Concursul Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu” - ediția a XVII-a.

12 decembrie – Vălenii de Munte

Festival de colinde, cu participare județeană și națională.

17 decembrie – Urlați

Festivalul Județean „Colindă, Colindă”. Participă localitățile: Plopu, Ciorani, Valea Călugărească, Fântânele, Lipănești, Boldești-Scăeni, Izvoarele și Școala Județeană de Arte.

18 decembrie – Vălcănești

Festivalul Județean „Datini Prahovene de Crăciun și de Anul Nou” - ediția a III-a.

18-23 decembrie – Plopeni, Câmpina, Vălenii de Munte

Festivaluri de colinde și muzică corală religioasă, cu participare județeană și interjudețeană.

22 decembrie – Ploiești - Consiliul Județean - Sala EuroPrahova
„Tezaur prahovean 2011” - festivitate dedicată evidențierii rezultatelor deosebite obținute de județul Prahova în anul cultural 2011.

Satu Mare

1 decembrie – Satu Mare

Spectacol festiv dedicat *Zilei Naționale a României*.

7 decembrie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a Consiliului Județean

Vernisajul expoziției colective de artă plastică a artiștilor Alexandra Tripon și Dan George.

15 decembrie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a Primăriei Vernisajul Expoziției de Artă Plastică „Salonul de iarnă”. Expun artiști plastici din județ.

18 decembrie – Satu Mare

„Gala Laureatilor” - manifestare culturală de premiere a celor mai buni actanți culturali din județ.

19-21 decembrie – Satu Mare

Târgul Meșterilor Populari, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „Aranykapu”.

21 decembrie – Satu Mare

Manifestări dedicate *Zilei Memoriei Victimelor Revoluției din Decembrie*.

● Corul „Medeșana”, din Medieșu Aurit participă, în perioada 2-3 decembrie a.c., la concertul de colinde de la Viena.

Sălaj

6-31 decembrie – Zalău și localități din județ

Program județean de promovare a obiceiurilor și tradițiilor de iarnă.

18 decembrie – Zalău

Festivalul Coral „Venite Adoremus”.

Sibiu

11 decembrie – Sibiu - Casa de Cultură a Sindicatelor

Spectacol de datini și obiceiuri de Crăciun.

28 decembrie – Săliște

Întâlnirea Cetelor de Juni - manifestare etnofolclorică tradițională.

● **Ansamblul Folcloric Profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului” al CJCPCT Sibiu participă, vineri, 16 decembrie 2011, la emisiunea „O dată în viață”, realizată de Televiziunea Română.**

Timiș

1 decembrie – Timișoara

Manifestări dedicate celei de-a 93-a aniversări a Marii Uniri.

4 decembrie – Timișoara

Reuniunea Corală „Dimitrie Stan”, desfășurată sub genericul „Cu noi este Dumnezeu” - ediția a X-a.

15-22 decembrie – Timișoara

Aniversarea a 22 ani de la Revoluția din 1989.

20 decembrie – Timișoara

Alaiul Colindătorilor.

Vâlcea

5 decembrie – Lungești - Centrul de Ocrotire a Persoanelor Vârștnice

„Daruri de Moș Nicolae” - concert folcloric prezentat de Orchestra „Rapsodia Vâlceană”.

14 decembrie – Râmnicu Vâlcea - Complexul Cultural al Arhiepiscopiei Râmnicului

„Icoane și colinde de Crăciun” - vernisajul expoziției de icoane pe lemn și sticlă și recital de colinde tradiționale.

16-17 decembrie – Râmnicu Vâlcea - Arhiepiscopia Râmnicului și Parcul „Mircea cel Bătrân”

„Din moși-strămoși” - festival de colinde - ediția a XIV-a.

Vrancea

30 noiembrie-15 decembrie – Focșani - Galerile de Artă

Expoziția Națională de Artă Contemporană „Artă și sacralitate”.

15 decembrie – Focșani

Festivalul-concurs Național al Datinilor și Obiceiurilor de Iarnă.

În context: expoziție de artă tradițională a meșterilor populari din județ.

16-30 decembrie – Focșani - Galerile de Artă

Expoziția-concurs Națională de Meșteșuguri Tradiționale „Pavel Terțiu” - ediția a V-a.

21 decembrie – Focșani - Galerile CJPTAM Vrancea

Expoziție de pictură, audiție muzicală, prezentare de modă și design vestimentar.

Portret

„Povestea-i a ciocanului ce cade pe ilău” sau viața unui fierar

Dintre meșteșugurile tradiționale, prelucrarea fierului cunoaște astăzi în lumea satului o scădere, datorită împrumutării obiectelor și a uneltelor folosite în activitățile cotidiene ale oamenilor.

Registrul produselor făurite de fierarii din trecut este caracterizat printr-o mare varietate și bogăție:

- *obiecte de uz casnic și gospodăresc*: încuietori, tâțâni (balamale), broaște pentru uși, chei, clante, lacăte, belciuge, cuțite, cosoare, vergi de test, frigări, grătare, vătraie, pirostria, opaițe, amnare, capre (mâțe) pentru vatră, andrele, cârlige pentru împletirea obiectelor din lână, piepteni de tras lână, cânepa sau inul, tindechi (pentru războiul de țesut), securi, topoare, bărzi, lanțuri, piroane, satâre, cercuri pentru butoaie, toarte de găleată, pânze de fierăstrău etc.;

- *produse construite de fierari în vederea practicării ocupațiilor tradiționale*: părțile metalice ale plugurilor, prășitoare, sape, otice, hârlețe, lopeți, cosoare pentru vie, coase, ciocane, securi, greble, țesale, foarfece pentru tuns oile, tălângi, baltage, fiare pentru însemnat vite, scări de șa, zăbale, pinteni, icuri pentru spargerea

buștenilor, topoare, țapine, cațe de tras buștenii, curse pentru animale sălbatice, cârlige și ostii pentru prinderea peștelui etc.;

- *unelte proprii diferitelor îndeletniciri și grupe de meseriași, în special dulgheri, tâmplari, dogari*: ciocane, dălți, dornuri, burghie, clești, cuțite sau cuțitoaie folosite la potcovit, securi, bărzi, topoare, tot felul de dălți, sfredele, tesle pentru coveți, scoabe pentru făcut linguri, ciocane, clești, fierăstraie, horjuri etc. [Gheorghe Iordache, *Ocupații tradiționale pe teritoriul României*, vol. III, Editura Academiei Române, București, 1996, p. 342-359]

Aproape toți fierarii din mediul rural stăpâneau și știința construirii carelor și căruțelor, a aplicării șinei pe roțile acestora, precum și a potcovitului.

În prezent, la sat, potcovarii au preluat o mare parte din făurirea multiplelor categorii de produse, în funcție de nevoile localnicilor.

Așa s-a întâmplat și cu fierarul Ion Nițoiu, zis Noni, cunoscut în Bezdead, comună mare, situată în zona deluroasă între văile lalomitei și Prahovei.

Despre atelierele fierarilor de aici aflăm că „rezolvau toate trebuințele locuitorilor.

La fierar se confecționau unelte tradiționale (clești, ciocane, ivăre, cuțitoi, topoare, zale de lanț, vârtejuri), «se leagă» căruțele și se potcovesc caii și boii. La Bezdead, fierari de renume au fost: Gheorghe Nițoiu și Ion Nițoiu (numiți de toți «Covaciu»).

Renumiți prin ceea ce au fost ei înșiși, ca meseriași, dar renumiți și prin urmașii lor pe care îi admirăm pentru continuitate și dăruire. Vorbim de Noni Nițoiu, Aurică Nițoiu (frați) și Aurelian Militaru la care vin pentru potcovirea cailor și oameni din Ocina, Talea, Valea Leurzii.” [Victor Davidoiu, *Vatră și oameni în freamătul vremii*, Bezdead - CDXXVIII, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2001, p. 168-169]

Pe Noni Nițoiu l-am cunoscut în atelierul său, în timp ce lucra la forma potcoavelor cailor Radu și Flutur ce așteptau răbdători afară.

Uimit de vizita neașteptată și de interesul meu pentru meseria sa, în timp ce „bate fierul cât e cald”, începe să-mi povestească despre meseria sa și să răspundă întrebărilor mele legate de fierărie, de potcovărie, de dificultatea muncii, de etape, instrumente de lucru și altele asemenea.

Gândind că zgomotul „ciocanului ce cade pe ilău” împiedică înțelegerea mărturisirilor pe care cu multă generozitate se pornește a le face pentru mine, lasă pentru câteva clipe loviturile asupra fierului, cât să-mi arate mâinile:

„Astea sunt mâinile care au ținut fetele în facultate și care le-au făcut apartamente.

Știți, fierul se bate cât e cald, că dacă nu, te bate el pe tine, adică te epuizează, aici totul se lucrează la cald.”

Cu această precizare, Noni Nițoiu apucă în mâini din nou ciocanul și începe să bată metalul incandescent și continuă să-mi vorbească, concentrându-se în același timp asupra muncii sale.

În răstimpuri întrerupe povestirea cu un „Sufală, măi, suflă!”, îndemn adresat clientului, stăpânul calului Radu, care trebuie „să pedaleze” și să sufle la foale.

„Este pe cale de dispariție meseria asta. Nu se mai ia nimeni să învețe să lucreze.

Pentru mine nu e greu; e greu pentru altul, poate. Eu am 52 de ani de meserie din 65 de viață cât am acum - nu sunt prea bătrân. Lucrez de la 12 ani, atunci am făcut prima pereche de potcoave.

Am făcut Școala profesională de electricieni timp de trei ani, apoi 35 de ani am lucrat în paralel și fierărie, și la fabrică, schimbul doi, ca bobinator la Fabrica de becuri de la Fieni. După Revoluție mi-am luat câmpii în Cipru, m-am dus să lucrez tot ca fierar, dar în construcții; a fost foarte greu și nu am rezistat decât doi ani și jumătate, deși aveam contract pentru cinci ani. Abia m-a lăsat patronul să plec acasă. Cât am stat în Cipru, ziceam să ajung acasă ca să potcovesc.

Eu am fost mezinul și am preluat ștafeta de la tata; m-am obișnuit de mic în atelier; la cinci ani mă dădea tata afară de lângă nicovală, ca să nu mă lovească.

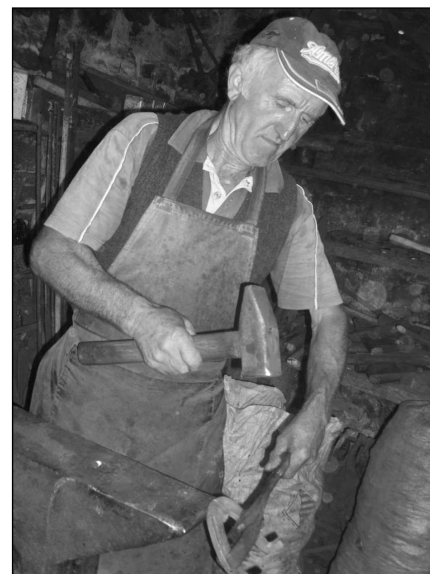
Acum am de lucru că nu pot să birui. Am trei-patru sute de cai pe care-i deservesc, dar să știți că meseria am făcut-o și din plăcere, nu a fost numai tentația banului.

Este o meserie frumoasă dacă știi să o faci bine; artă și precizie la țaran. Fierul dacă e cald și omul îndemânat, îl modelezi cum vrei. Luăm fierul, facem forma la potcoavă și o punem caldă pe copita calului.

Cu astea trăim noi aici, nu cu Uniunea Europeană.

Fierarul, potcovindu-l pe calul Radu

Meșterul fierar Ion Nițoiu, zis Noni (Bezdead, jud. Dâmbovița)

Când eram la școala de electricieni, la Câmpina, veneam sâmbăta acasă și mă lăsa tata să lucrez până plecam și câștigam din fierărie în două zile 300-400 de lei, iar salariul era atunci în 1962-1966 cam 700 de lei pe lună.

Adevărul e că meseria te laudă; contează mult cum faci potcoava, cum o pui, cum cureți unghia calului. Pornim de la fierul brut și trebuie să facem câte patru potcoave pentru fiecare cal; asta la mine durează cu totul o oră și jumătate, maximum două.

Cum fac? Mai întâi scot potcoavele vechi, curăț calul la unghii, potrivesc potcoavele și le pun pe unghii calde.

Prima operație este desfundatul, adică punctez găurile - fac șanțul pe unde bat caielele, apoi le perforoz cu dornul. Cum vedeți, sunt mai multe operații. La fiecare potcoavă fac două capace ca să țină pe picior, să nu se desprindă, îi dau forma ca un pantof ca să nu-i plece copita în față sau în lateral.

La montatul potcoavei trebuie să știi și cum se bat cuiele prin găuri, fără să atingi la nerv.

Tot la fel de bine trebuie să știi să cureți copitele. Se duce calul la boc, un suport pe care se pune piciorul calului; sunt multe straturi de unghie până ajungi la final.

Când pui potcoava și bați caielele trebuie să ai grijă că viul calului sau melcul, adică țesutul viu, este mai aproape. Cuielele ieșite prin potcoavă le tai și le nituiesc. E muncă grea, dar o fac și din plăcere. Nu e numai pasiunea pentru bani.

La final, rama de la unghie trebuie să fie pe marginea potcoavei ca să-i protejeze unghia. Peste unghie se dă cu ulei ars, ca să nu crape.

La cal trebuie să știi tu instinctul lui. Omul spune: aoleu, mă doare, dar pe cal trebuie să-l cunoști, dacă face puroi eu îl răsufliu, îi dau sângele afară și-l vindec.

Acum fac potcoave pentru Flutur; are un an, trebuie să se formeze. Mie nu mi-e frică de cai, m-am familiarizat cu ei ca și cu copiii. Animalul să nu-l bați; dacă ești beat, el te simte și nu suportă oamenii beți. Au fost cazuri când au fugit nălucă cu stăpâni beți, cu tot cu căruță. S-a rupt căruța și au murit și oamenii din ea.

Potcoavele durează până la 3-4 luni. Dacă sunt cărauși vin și la o lună și jumătate, pentru că de atâta mers îi doare și alunecă.

Lucrez și potcoave pentru boi; cele pentru boi sunt din două bucăți, că e unghia spintecată. Dar acum sunt mai puțini cărauși cu boi - mai sunt pe Ursei și la Glodeni. Caii sunt mai rapizi, umblă mai repede.

La mine prețul pentru patru potcoave este de 60 de lei, dar sunt și cai cu copite foarte mari. Dacă pun materialul meu, iau 150 de lei pentru doi cai.

Meseria pe care o am poți s-o faci și noaptea dacă ai simț. La mine în atelier numai noaptea se stinge focul.

Îmi pare rău că tinerii nu mai vor să învețe. Omul trebuie să fie mic ca să învețe bine meserie. Eu zic că decât în supermarket, cu droguri, mai bine cu atelierul.

Sunt mulți care nu știu nici să încălzească un fier. Aici, în atelier focul ajunge la 1500° C. Pentru foc folosesc cărbune și cox. Cărbunele este făcut de mine din lemn de prun pe care îl ard, îl las să se facă cărbune și îl sting cu apă.

Eu știu să fac multe lucruri din fierul brut: cuțitoaie, fierăstraie, cârcei - instrumente de agățat lemnul și de tras din pădure, atelaje pe care le fac de la început cu fier, cu lemne, legate cu tot.

E simplu de făcut o căruță: câteva fiare și pui lemnul, știu să fac și trăsuri cu două roate, șarete, sănii...

Căruța are în față lampa de care trage calul, cârlige, osia făcută la rontamer, crăcana (la scaunul din față de la căruță) plus susținătorul care ține țepușa la scaun să nu se rupă, rașpangul care se pune pe lișită (țepușa), banda cu țuplan de care se prind și se țin osia cu tocul de lemn, fierul de sub scaun ca să cârmească căruța, oiștea de lemn, ulubele care țin cârmeala și crucioiul de care trage calul.

O săptămână non-stop lucrez la o căruță. La Măgura este și un curelar, Pantilică, care face și hamuri pentru cai.

Sunt multe încă de spus în meseria asta pe care o fac de atâta timp. Nu poți spune niciodată că ești perfect; la 52 de ani de meserie și tot mai sunt scăpări, dar dacă stau să mă gândesc bine sunt vagoane, garnituri întregi de fier muncite de mine!

Din cauza ciocanului mi s-au blocat articulațiile la mână.”

Și fierarul Noni Nițoiu se oprește pentru a două oară din muncă, cât să-mi arate din nou mâinile sale prin care încerc să-mi imaginez cum au trecut mii de tone de fier prefăcute în tot atâtea mii de tone de potcoave, și nu numai, și de câte ori au bătut prin mâinile lui ciocanele pe aceeași nicovală...

„Când oi muri eu, aici va fi pustiu...”

Text și fotografii de
Dr. Corina MIHĂESCU
Cercetător științific I, CNCPCT

Confesiuni

Gavril Nichitean

Despre domnul Gavril Nichitean putem afirma, fără teama de-a greși, că este un răsfățat al premiilor în cadrul expozițiilor pe care acesta le onorează cu prezența, el colecționând premii la Salonul Internațional de Artă Naivă, bienala organizată de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (CNCPT) din București, sau la Expoziția Națională de Artă Naivă, program anual derulat de CJCPCT Argeș, cu sprijinul Galeriei de Artă Naivă din Pitești.

Precizările de mai sus nu reprezintă decât o mostră a talentului domnului Nichitean, CV-ul dumnealui cuprinzând multe asemenea mențiuni. Toate constituie dovada muncii, a dăruirii și recompensa pentru cel mai important crez al său: *Frumosul este egal cu binele și binele cu frumosul.*

Gavril Nichitean: *Sunt din comuna Marginea, unde-i olăria neagră, localitate cu tradiții multe în ce privește sculptura, pictura, olăritul, oameni gospodari.*

Încă de mic copil, m-am ocupat cu lemnul, pentru că localitatea se învecinează cu munții, cu pădurea și noi, de mici, eu, părinții, am fost înfrățiți cu copacii, cu pădurea. La 6 ani, 7 ani, eu vroiam la lucrul și drăneli, la drăneli.

Majoritatea obiectelor casnice erau făcute din lemn, începând de la lingură, covată, ciubăr, cofă; și alte obiecte erau făcute din lemn; dacă toate obiectele erau făcute din lemn, bineînțeles că am îndrăgostit lemnul și, încă de mic copil, mi-a plăcut să cioplesc: barda, toporul, cu cuțitul, făcând și obiecte mai mici, și obiecte mai mari.

Pe parcursul timpului, am plecat în armată. Am rămas în armată aproximativ 26 de ani, ajungând la gradul de maior.

Datorită faptului că am fost operat de stomac, n-am mai putut să stau în armată și, la vârsta de 42 de ani, am plecat din armată.

Am urmat Școala Populară de Artă, trei ani, sculptură, la Iași. Când am terminat Școala Populară de Artă, am rămas ca instructor la clasa de sculptură 16 ani. Acolo se executau lucrări mai mult din lut, adică modelaj. S-au făcut zeci și zeci de busturi cu voievozi, cu personalități istorice. Paralel, se executau și lucrări în lemn, sculptură în lemn.

Am îndrăgii foarte mult sculptura, pictura, că am făcut și pictură, și modelaj foarte mult, dar m-am oprit la sculptura în lemn.

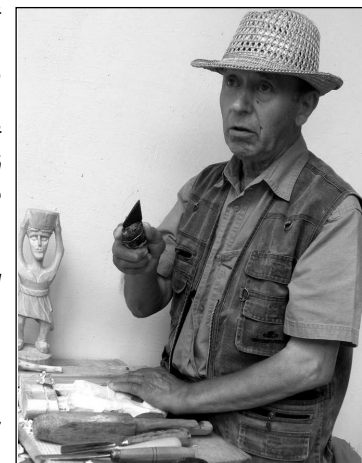
Am obținut, ca palmares, în jur de 56-57 de diplome, printre care două internaționale; am participat la zeci, sute de expoziții, colective, personale, atât în țară, cât și în străinătate, și lucrările mele au pătruns cam pe toate continentele. Am primit și scrisori de mulțumire din America, Franța, Italia, Insulele Bermude, Rusia și sunt menționat în peste 70 de ziare ale timpului, pe care le am.

Am scris câteva albume, o carte și am zis să fac ceva, asta a fost crezul meu, să fac ceva să rămână după ce eu n-oi mai fi.

Și, bineînțeles, că acuma, fiind în București, am un mic atelier în Constantin Mănescu, nr. 3, la un demisol, am cumpărat acolo un apartament. Am la atelier în jur de 160 de lucrări (moderne, clasice, naive, decorative, abstracte) și sunt mulțumit la vârsta aceasta, am putut să fac ceva.

Dănuț Dumitrașcu: *Vreau să vă rog să-mi spuneți care sunt subiectele dumneavoastră preferate? Prelucrarea aceasta artistică a lemnului pe care o faceți... cam la ce subiecte vă opriți?*

G.N.: *La trei subiecte. Cele trei subiecte ar fi: iubirea, istoria și al treilea subiect ar fi lucrările moderne care au influență mai multă... să zic, nu abstractă... Lucrări cu mai multe înțelesuri, pentru că eu am avut un crez, al doilea, ca să spun așa, și spuneam și în ședințe, fiind secretar al asociației de la Iași: „Oameni buni, faceți ce nu s-a făcut*

și ce nu s-a văzut!”. Pentru că orice lucrare, în primul rând, trebuie să fie originală, nu o copie. În al doilea rând, mă refer la sculptură, trebuie să respecte niște reguli: să aibă volum, să aibă lumină, umbră, să fie patinată.

Și în ce privește primul subiect, iubire, am făcut: „Sărutul”, „Întâlnirea”, „Iubirea”, cicluri de lucrări, „Două inimi”, am și un mic album la mine, se poate vedea, se poate arăta; cu teme istorice, toți voievozii arhicunoscuți din țara noastră, toate personalitățile, fie în stilul clasic, fie în stilul mai modernist.

Parte din aceste lucrări le am, parte le-am dat donație, 30 de lucrări comunei Marginea, la Muzeul „Ion Creangă”, în Iași, „Harap-Alb” cu toți eroii, la fosta brigadă de grăniceri, acum îi spune Inspectoratul de Poliție și Securitate, am dat vreo 10 lucrări, voievozi, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare etc., busturi mari; c-or mai fi, că n-or mai fi, dar eu le-am dat și mi s-a dat câte o hârtie de donație.

D.D.: Din ce material erau busturile astea?

G.N.: Din ipsos patinat.

Pentru că am lucrat foarte mult în modelaj și se fac în două variante: se fac busturi și lucrări pentru interior, patinate, parcă ar fi din bronz și se fac busturi și lucrări turnate în praf de marmură și ciment, care să reziste la intemperii, pentru exterior. Alea care sunt pentru expunere în aer liber trebuie să fie făcute din ciment, ca să reziste la intemperii; băgând praf de marmură și ciment alb, apar ca fiind din marmură, că apar albe. Am făcut și din ciment vântat; este mai greu, într-adevăr, de făcut, mai greu de transportat, că devin greoaie, dar am făcut foarte multe.(...)

La Pitești am lăsat lucrări, la București am lăsat lucrări, cu ocazia expoziției, la Alba Iulia, la Sibiu.

D.D.: Domnule Nichitean, câteva cuvinte despre taberele la care ați participat și terminați cu tabăra de la Zimnicea de anul acesta (2010 - n.r.).

G.N.: Am participat la o serie de tabere, cum ar fi: la Miclăușeni, unde a fost foarte frumos, la Câmpulung Moldovenesc, în tabăra de la Gura Humorului, la Sibiu... Nu-mi aduc aminte, dar am fost și-n alte tabere, dar acum, în ultima tabără, eu sunt onorat că am fost invitat de către Centrul de la București, la tabăra aceasta zisă „Dunărica”.

Dup cum observați, este frumos, este bine, chiar dacă a plouat câteva zile, n-a fost nimica, trebuie și ploaie, trebuie și apă pentru agricultură.

Uitați, că am executat ceva lucrări.

Lucrări ale artistului realizate în Tabăra de Artă Naivă de la Zimnicea, 2010

Eu am și prevăzut că, dacă nu se va putea face nimica, am făcut ceva lucrări și le-am adus... Dar am făcut bătrânul ăsta cu cofița, am făcut dansatorii aceștia, am făcut o bătrână în cameră și, cum s-ar spune, am făcut trei lucrări în 3-4 zile, cât s-a putut, că a mai și plouat.

Să dea bunul Dumnezeu să fiu sănătos, să mai pot participa și să dea gândul cel bun la cei interesați să mă mai invite.

D.D.: Spuneți-ne, domnule Nichitean, în legătură cu ușa pictată aici, în Tabăra de artă naivă de la Zimnicea, care o să fie contribuția dumneavoastră?

G.N.: Contribuția mea la ușă - mi-au spus că sunt sculptor, să fac un mâner; și am făcut un mâner, aici este un dac, ca să fie stilul românesc, aici scrie „Gavril Nichitean”, urmează, după ce termină ei, să pun mânerul la ușă, adică mânerul este o sculptură în lemn la ușă aceasta. Uitați!

D.D.: Deci, dumneavoastră o să închideți practic.

G.N.: Exact.

A transcris
Ioana Mădălina MUNTEANU
Referent, CNCPCT
Fotografii de Rodica DINACHE

Revista presei

Caiete silvane

Ne propunem, în cele ce urmează, o incursiune în lumea *Caietelor silvane*, revistă de cultură editată de Centrul de Cultură și Artă al Județului Sălaj, sub egida Consiliului Județean Sălaj, a Consiliului Local și a Primăriei Municipiului Zalău. Oferta numărului 81 este una dintre cele mai bogate în domeniul culturii, aducând în atenția publicului cititor fragmente de literatură bine selectate, articole documentate despre realități culturale din județ, portrete ale unor personalități marcante, dar și subiecte arzătoare și polemice care preocupă intelectualitatea din România.

Techergheli sălăjene este titlul unui volum care va fi scris, poate, cândva. Autorul, pentru moment, al articolului cu acest titlu, Györfi Deák, folosește pretextul alegerii acestui titlu pentru a puncta niște aspecte, unele deloc îmbucurătoare, surprinse în peisajul sălăjean: „zone deosebite, cu o încărcătură istorică sau cu aspecte legendare aparte” jefuite de bogățiile

naturale, dispariția unor elemente de civilizație tradițională, transformarea Țării Silvaniei și neputința oamenilor de a mai trăi frumos și de a se mai bucura de natură și de cele create de semenii lor.

„Colecția de călimări” este inspiratul titlu al rubricii care semnalează noi apariții editoriale. Cornelia Cistelean și-a intitulat volumul *Sfaturi pentru călători (roman dejisto-ceaușist)*, apelând la metafora trenului: zece elevi se întorc dintr-o tabără de la Techirghiol acasă, la Oradea. Inscripția din vagoanele trenului, „Nu vă aplecați în afară!”, este un imperativ adresat *călătorilor*, nouă, societății care traversează perioada descrisă în roman. Proza toacă surprinde timpul și timpurile în tablouri-portrete, zugrăvind oameni angrenați în lupta pentru supraviețuire, adolescenți striviți în devenirea lor umană de rigorile absurde ale regimului comunist.

Alături de „Colecție...”, *Caietele silvane* ne recomandă, prin intermediul altor rubrici, încă două volume apărute de curând: *101 cuvinte moștenite, împrumutate și create* de acad. Marius Sala (o importantă lucrare științifică care a văzut lumina tiparului la Editura Humanitas, prezentată detaliat de Gheorghe Moga într-o altă rubrică cu nume metaforic, „Cuvinte despre cărți/Cărți despre cuvinte”) și *In honorem magistri Onufrie Vințeler*, volum omagial coordonat de Diana Tetean, dedicat „ilustrului profesor, patriot luminat și distins filolog” clujean.

„Cronica literară” ne recomandă tineri poeți și prozatori, analizându-le creațiile literare, iar rubrica „Poesis” grupează selecții de versuri de facturi diferite - poeme, versuri albe, versuri în limba engleză. Fragmente de proză/proză scurtă sau teatru mai putem citi și în rubricile „Reportaj”, „Teatru” și „Jurnal”.

Daniel Săuca ne prezintă, prin intermediul unui scurt „Interviu”, doi poeți invitați ai emisiunii „Transilvania culturală”, emisiune care sprijină lecturile publice organizate la Zalău de Centrul de Cultură și Artă al Județului Sălaj, sub egida Consiliului Județean Sălaj.

Paginile 15-19 aparțin „Dosarului” unui... „...scandal care ascunde alte scandaluri”. Dovedind o obiectivitate de adevărați profesioniști, redactorii *Caietelor silvane* au ales să publice scrisoarea deschisă a lui Gabriel Liiceanu în care acesta îl atacă pe C. Iftode, colaborator al revistei de cultură de care ne ocupăm și, alături de aceasta,

răspunsul Consiliului Facultății de Filosofie, al cărei angajat este lect. univ. dr. Cristian Iftode. Sine ira et studio...

Rubrica „Actualitate” ne oferă, pe scurt, detalii despre cea de-a VI-a ediție a Taberei Culturale „Realism magic”, desfășurată în perioada 5-11 septembrie 2011 în localitatea Valea Vinului din județul Bistrița-Năsăud, tabără dedicată scriitorilor și artiștilor plastici. Proiectul își propune „valorificarea potențialului creativ imens al localității Valea Vinului și al împrejurimilor”, precum și „oferirea cadrului optim pentru creație și păstrarea spiritului creativ al «Casei de odihnă și creație a scriitorilor» din localitatea rodneană”.

Anul 2011 a marcat pentru una dintre localitățile județului Sălaj, Boianu Crasnei, aniversarea a 530 de ani de la prima atestare documentară - anul 1481. Petru Galiș ne aduce în atenție date importante din istoria acestei localități într-un articol care poartă subtitlul „Scurtă monografie”: dovezi ale locuirii dacice, etimologia denumirii localității, momentul 1 Decembrie 1918 - participarea masivă a locuitorilor ca delegați la Marea Unire, date despre organizarea ecleziastică și a învățământului ș.a.

Nu putem să încheiem periplul nostru printre rubricile *Caietelor silvane*, fără a ne referi și la „Istorie” care ne propune, pe parcursul a șase pagini, cunoașterea unei figuri memorabile din istoria județului, „Protopopul Valentin Coposu (1886-1941) - 125 de ani de la naștere și 70 de la moartea sa”, tatăl lui Corneliu Coposu, „președintele moral” al României. Avem datoria de a ne apleca asupra personalităților care au scris istoria acestui popor, în fiecare colț de țară, asumându-și cu demnitate fapte care ar trebui să devină exemple pentru societatea contemporană, deoarece istoria se scrie aici și acum.

Mirela MIHĂILĂ
Documentarist, CNCPCT